

Bryssel, 12. kesäkuuta 2026
(OR. en)

10432/26

Toimielinten välinen asia:
2025/0227(COD)

LIMITE

CADREFIN 281	COEST 471
POLGEN 162	COLAC 87
RELEX 815	COTRA 50
ACP 60	COWEB 86
DEVGEN 100	MAMA 145
COHOM 87	MOG 120
COHAFA 51	PTOM 27
COAFR 178	ELARG 103
COASI 105	GLOBAL GATEWAY 41

ILMOITUS

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Neuvosto

Asia: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Globaali Eurooppa -välineen perustamisesta
– *Osittainen yleisnäkemys*

I JOHDANTO

1. Komissio toimitti 16. heinäkuuta 2025 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Globaali Eurooppa -välineen perustamisesta¹.
2. Ehdotus on osa vuosien 2028–2034 monivuotista rahoituskehystä koskevaa pakettia. Komissio ehdottaa, että tulevassa Globaali Eurooppa -asetuksessa yhdistetään joukko nykyisiä ulkoisen toiminnan rahoitusvälineitä ja siten korvataan ne².
3. Globaali Eurooppa -välineelle ehdotetut ohjeelliset määrärahat ovat 200 miljardia euroa, ja niitä täydennetään erillisellä, enintään 100 miljardin euron suuruisella Ukraina-varauksella. Väline rakentuu seuraaville kuudelle pilarille: Eurooppa; Lähi-itä, Pohjois-Afrikka ja Persianlahden alue; Saharan eteläpuolinen Afrikka; Aasia ja Tyynenmeren alue; Pohjois- ja Etelä-Amerikka ja Karibian alue; ja globaali pilari. Täytäntöönpano toteutetaan pääasiassa ohjelmoitavien maantieteellisten toimien kautta, joita täydennetään ei-ohjelmoitaville osioilla humanitaarisen avun, makrotaloudellisen rahoitusavun, selviytymiskyvyn, kilpailukyvyn sekä kriisitilanteiden, rauhan ja ulkopoliittisten tarpeiden aloilla. Ehdotuksella pyritään myös lisäämään joustavuutta vähentämällä menotavoitteiden määrää, poistamalla sitovat temaattiset määrärahat ja laajentamalla uusia haasteita ja painopisteitä koskevaa joustovaraa, mikä lisää komission valmiuksia kohdentaa resursseja uudelleen.
4. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi lainsäädäntöehdotuksesta lausuntonsa³ 3. joulukuuta 2025.
5. Euroopan tilintarkastustuomioistuin antoi lainsäädäntöehdotuksesta lausuntonsa⁴ 5. helmikuuta 2026.

¹ 11758/25 + ADD 1–4.

² Globaali Eurooppa (NDICI-GE), IPA III, Moldovan tukiväline, Ukrainan tukiväline, Länsi-Balkanin väline ja humanitaarisen avun rahoitus.

³ 16674/25.

⁴ 6359/26.

II ASIAN KÄSITTELYN ETENEMINEN NEUVOSTOSSA

6. Monivuotisen rahoituskehysten ad hoc -työryhmän Globaali Eurooppa -välineen alaryhmä (AHWP MFF Global Europe) aloitti työnsä syyskuussa 2025 ja tarkasteli komission ehdotusta 28 kokouksessa. Puheenjohtajavaltio Tanska esitti alustavan konsolidoidun puheenjohtajavaltion kompromissiehdotuksen joulukuussa 2025.
7. Puheenjohtajavaltio Kypros laati AHWP MFF Global Europe -työryhmässä käytyjen artikla- ja aihekohtaisten keskustelujen pohjalta uusia puheenjohtajavaltion kompromissitekstejä ja pyysi 20. toukokuuta 2026 pysyvien edustajien komitealta poliittista ohjausta kolmeen avoinna olleeseen kysymykseen, jotka olivat uusia haasteita ja painopisteitä koskeva joustovara, muuttoliike ja pakkomuutto sekä Eurooppa-pilaria koskevat täytäntöönpanosäännöt. Pysyvien edustajien komitea keskusteli 3. ja 10. kesäkuuta 2026 kahdesta uudesta tarkistetusta puheenjohtajavaltion konsolidoidusta kompromissiehdotuksesta⁵ tarkoituksenaan valmistella asiaa, jotta yleisten asioiden neuvosto voisi hyväksyä osittaisen yleisnäkemyksen 16. kesäkuuta. Pysyvien edustajien komitean viimeisimmässä asetusehdotuksesta käydyssä keskustelussa valtuuskunnat ilmaisivat laajan tukensa asiakirjassa ST 10149/26 olevalle puheenjohtajavaltion kompromissitekstille, mutta koska jotkin niistä ehdottivat edelleen joitakin pieniä muutoksia, puheenjohtajavaltio päätti tehdä joitakin kohdennettuja muutoksia yleisten asioiden neuvostolle toimitettavaan versioon neuvoston osittaisen yleisnäkemyksen pohjaksi.
8. Koska ehdotettu asetusta on osa monivuotiseen rahoituskehysten liittyvää ehdotuskokonaisuutta, tekstin kaikki säännökset, joilla on budjettivaikutuksia tai jotka vastaavat monivuotisesta rahoituskehysten käytäviin horisontaalisiin neuvotteluihin sisältyviä osia, myös puheenjohtajavaltio Kyproksen lisäämät uudet tärkeät osat, on merkitty hakasulkeisiin ja jätetty siten osittaisen yleisnäkemyksen ulkopuolelle odottaessa monivuotisen rahoituskehysten käsittelyn edistymistä. Nämä säännökset ovat tekstissä hakasulkeissa. AHWP MFF Global Europe -työryhmä kävi näistä säännöksistä erillisen keskustelun kokouksessaan 30. huhtikuuta 2026 AHWP MFF -työryhmän puheenjohtajan läsnä ollessa ja asiaankuuluvien työmenetelmien mukaisesti antaakseen panoksensa AHWP MFF -työryhmässä tehtävään arviointiin.

⁵ 9734/26 ja 10149/26.

III ASIAN KÄSITTELY EUROOPAN PARLAMENTISSA

9. Ehdotusta käsitellään Euroopan parlamentissa ulkoasiainvaliokunnan (AFET) ja kehitysvaliokunnan (DEVE) yhteisessä menettelyssä. Esittelijöinä toimivat Michael Gahler (EPP, DE) ja Robert Biedroń (S&D, PL). BUDG-, CONT-, FEMM-, LIBE- ja PECH-valiokunnilta pyydetään lausunto. Esittelijöiden mietintöluonnos annettiin 17. huhtikuuta 2026, ja se esiteltiin AFET- ja DEVE-valiokuntien yhteisessä kokouksessa 5. toukokuuta, mikä käynnisti virallisesti valiokunnissa suoritettavan sisällön tarkastelu- ja tarkistusvaiheen. AFET- ja DEVE-valiokuntien on määrä hyväksyä lopullinen mietintö 15. lokakuuta, ja täysistunnon odotetaan äänestävän Euroopan parlamentin neuvotteluvaltuutuksesta marraskuussa 2026.

IV PUHEENJOHTAJAVALTION KOMPROMISSITEKSTIN KESKEISET OSAT

10. Kompromissitekstin pääkohdat voidaan tiivistää seuraavasti:

- a) Kompromissitekstissä ehdotettu **hallintomalli** osoittaa, että neuvoston ja jäsenvaltioiden osallistumista täytäntöönpanon kaikkiin vaiheisiin vahvistetaan ja jäsennetään selkeästi. Strategisella tasolla neuvostolla on keskeinen rooli komission strategiaraporttien pohjalta vuosittain käytävien strategisten keskustelujen sekä jatkuvan poliittisen ohjauksen varmistavan säännöllisen raportointikehyksen kautta. Tätä täydennetään komissiolta tulevilla järjestelmällisillä tietovirroilla, kuten säännöllisillä ja oikea-aikaisilla päivitettyillä tiedoilla välineen täytäntöönpanosta, mukaan lukien ohjelmasuunnittelun tilanne, ja komission velvoitteella ottaa huomioon neuvoston esittämät näkemykset.

Jäsenvaltioiden roolia vahvistetaan jäsennellyillä kuulemisilla ja komission kanssa Team Europe -lähestymistavan mukaisesti käytävällä tiheällä tietojenvaihdolla, mukaan lukien yhteiset keskustelut toimintasuunnitelmista. Samalla kun korostetaan, että komission on pidettävä neuvosto ajan tasalla ja otettava sen näkemykset huomioon, komiteamenettelyn mukainen tarkastelumenettely on edelleen pääsääntönä suuntaa-antavien monivuotisten ohjelmien sekä toimintasuunnitelmien ja toimenpiteiden hyväksymisessä. Kyseistä menettelyä vahvistetaan sisällyttämällä siihen lausunnosta pidättymistä koskeva lauseke ja antamalla komitealle mahdollisuus kokoontua eri kokoonpanoissa varmistaen samalla asianmukainen koordinointi. Samanaikaisesti hallintoa vahvistetaan Globaali Eurooppa -välineen investointiryhmän kautta, jossa jäsenvaltiot antavat strategista ja operatiivista ohjausta ja jossa niille raportoidaan yksityiskohtaisesti talousarviotakuista sekä rahoitusta yhdistävistä toimista ja rahoitusvälineistä.

Kompromissiehdotuksella varmistetaan talousarvion vahva valvonta, sillä Euroopan parlamentti ja neuvosto käyttävät varainhoitoasetuksen mukaisesti päätösvaltaa keskeisten joustomekanismien osalta, joihin kuuluvat uusia haasteita ja prioriteetteja koskeva joustovara ja pilarien väliset siirrot. Lisäksi valvonnan, ennakoitavuuden ja vastuuvollisuuden osalta asianmukaisen tasoisilla tiedotusvelvoitteilla ja kuulemismekanismeilla varmistetaan, että neuvostolle tiedotetaan säännöllisesti ohjelmasuunnittelun ja täytäntöönpanon keskeisistä vaiheista, mukaan lukien suuntaa-antavien monivuotisten ohjelmien valmistelu, ohjelmasuunnittelun mukautukset, muuttoliikkeeseen liittyvät toimenpiteet, delegoidut säädökset ja tulosperusteiset suunnitelmat, ja että se voi vaikuttaa niihin. Yhdessä nämä seikat osoittavat, että neuvoston roolia välineen hallinnossa vahvistetaan asteittain merkittävästi yhdistämällä strateginen ohjaus, poliittinen ohjaus ja jälkikäteen suoritettava valvonta.

- b) **Uusia haasteita ja prioriteetteja** koskevan joustovaran tarkistuksilla vahvistetaan entisestään neuvoston mahdollisuuksia valvoa joustovaran käyttöönottoa ja käyttöä. Erityisesti autonomisten siirtojen osalta niissä asetetaan komissiolle tiukennettu velvoite toimittaa yksityiskohtaisia tietoja ennen joustovarasta ilmoittamista tai sen varojen käyttöönottoa ja ottaa huomioon neuvoston huomautukset ja ehdotukset. Lisäksi muutoksilla luodaan jäsennellympää ja säännöllisempää vuoropuhelua, mikä edellyttää, että komissio käy neuvoston kanssa keskustelua vähintään kahdesti vuodessa, erityisesti ennen joustovaran suunniteltua käyttöönottoa, ja ottaa neuvoston kannat huomioon. Joustovaran käyttötarkoituksia on rajoitettu siten, että voidaan varmistaa, että sen käyttöönotolla vastataan odottamattomiin olosuhteisiin tai uusiin tarpeisiin tai haasteisiin.
- c) **Muuttoliikettä ja pakkomuuttoa** koskevat tarkistukset heijastavat tasapainoista ja kattavaa lähestymistapaa, jossa otetaan nimenomaisesti huomioon muuttoliikkeen hallinnan myönteiset ulottuvuudet, mukaan lukien kannustimet ja vahvistettu ”enemmällä enemmän” -logiikka. Samalla yksinkertaistetaan, selkeytetään ja muutetaan keskeyttämismekanismeja, joka liittyy kumppanimaiden kansainvälisen oikeuden mukaiseen veloitteeseen ottaa takaisin omat kansalaisensa, jotta voidaan myös varmistaa johdonmukaisuus julkista kehitysapua koskevan tavoitteen kanssa. Keskeyttämismekanismien tehokkuutta vahvistetaan vähentämällä poikkeusten määrää ja laajentamalla niiden tekijöiden luetteloa, jotka on otettava huomioon ennen keskeyttämispäätöksen tekemistä. On tärkeää huomata, että kompromissitekstissä säilytetään välineestä rahoitettavien menojen osalta 90-prosenttisesti julkista kehitysapua koskevat yleiset tukikelpoisuusvaatimukset. Lisäksi neuvoston roolia keskeyttämismekanismissa vahvistetaan ottamalla käyttöön vaatimus, jonka mukaan komission on kuultava neuvostoa mekanismin puitteissa tehtävien päätösten poliittisesta asianmukaisuudesta.

- d) **Eurooppa-pilarin täytäntöönpanosääntöihin** liittyvät muutokset kuvastavat monien valtuuskuntien vahvaa kantaa, jonka mukaan hallintomallia on lujitettava vahvistamalla neuvoston roolia tähän pilariin kuuluvien kumppanien tulosperusteisten suunnitelmien valmistelu- ja hyväksymisprosessin kaikissa vaiheissa. Tähän sisältyy tulosperusteisiin suunnitelmiin sovellettavista puite-edellytyksistä annettavien neuvoston täytäntöönpanosäädösten hyväksyminen ja laajentumiskumppanien osalta kyseisistä suunnitelmista annetun myönteisen arvion hyväksyminen säilyttäen samalla itäisten naapuruskumppanien osalta komission täytäntöönpanosäädökset. Ukrainan osalta ehdotetut hallintoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt kuvastavat maan poikkeuksellista tilannetta ja tuen määrää, jotka edellyttävät eriytettyä lähestymistapaa ennustettavuuden ja neuvoston vahvan ohjauksen varmistamiseksi, myös maksuehtojen täyttymisen vahvistamista koskevien neuvoston täytäntöönpanosäädösten avulla. Lisäksi otetaan käyttöön Ukrainaa koskeva erityinen uudelleentarkastelulauseke, jossa selvennetään, että komissio voi ehdottaa muutoksia hallintojärjestelyihin, jos maan tilanteen kehitys sitä edellyttää.
- e) **Tukikelpoisuutta ja eurooppalaisuuden suosimista** koskevissa tarkistuksissa säilytetään avoimen ja oikeudenmukaisen kilpailun periaate ja otetaan asianmukaisesti huomioon täytäntöönpanokumppanien kohtaamat rajoitteet, vallitsevat markkinaolosuhteet ja kehitysyhteistyön tuloksellisuutta koskevat yleistavoitteet. Samalla niillä otetaan käyttöön tiukempia ja kohdennettumpia säännöksiä, joilla edistetään eurooppalaisuuden suosimista ja eurooppalaisten yritysten osallistumista, jotta voidaan vahvistaa unionin strategista riippumattomuutta ja kilpailukykyä. Nämä säännökset on mitoitettu huolellisesti, jottei yhteistyö muiden kumppanien kanssa vaarantuisi. Tätä varten muutoksilla otetaan käyttöön selkeämpi kuvaus EU:n strategisista eduista, yksilöidään keskeiset strategiset alat, säädetään mahdollisuudesta lisätä tukea jäsenvaltioiden yksityissektorin toimijoiden osallistumiselle ja otetaan ennakoivasti täytäntöönpanokumppanien valinnassa huomioon niiden kyky ja valmius soveltaa tukikelpoisuusrajoituksia. Lisäksi jäsenvaltioille on tiedotettava säännöllisesti Globaali Eurooppa -komitean kautta päätöksistä, jotka koskevat tukikelpoisuuden rajoittamista tai laajentamista.

- f) Kompromissitekstillä varmistetaan, että **merentakaiset maat ja alueet** ovat niiden maantieteellisten alueiden määrärahoista, joihin ne kuuluvat, rahoitettavien alueellisten ja alueiden välisten ohjelmoitavien toimien piirissä.
- g) **Puheenjohtajavaltion muita muutoksia** ovat raukeamislauseke, jolla välineen elinkaari sovitetaan yhteen seuraavan monivuotisen rahoituskehityksen kauden kanssa, välineen tavoitteiden vahvistaminen muun muassa lisäämällä köyhyyden poistamisen, laajentumisen ja naapurimaiden näkyvyyttä, komissiolle siirretyn toimivallan poistaminen julkisen kehitysavun tavoitteen ja liitteen II muuttamiseksi sekä epävakautteen, sukupuolisensitiivisyyteen, tehokkaaseen monenvälisyyteen ja paikallisviranomaisten, kansalaisyhteiskunnan ja yksityissektorin osallistumiseen liittyvien yleisten periaatteiden vahvistaminen edelleen. Kompromissiteksti sisältää Team Europe -lähestymistapaa koskevia tiukennettuja säännöksiä. EIP:n roolia on vahvistettu merkittävästi muun muassa EIP:n yksinomaisilla talousarviotakuumäärärahoilla.

V LOPUKSI

11. Neuvostoa (yleiset asiat) pyydetään hyväksymään istunnossaan 16. kesäkuuta 2026 osittainen yleisnäkemyksi asiakirjassa ST 10442/26 olevasta tekstistä.